OKA

ORTA KARADENİZ KALKINMA AJANSI

MIDDLE BLACK SEA DEVELOPMENT AGENCY

Çorum Yatırım Rehberi

Yatırımlarınız İçin Doğru Adres

OKA
ORTA KARADENİZ KALKINMA AJANSI
MIDDLE BLACK SEA DEVELOPMENT AGENCY

T.C.
SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

İÇİNDEKİLER

Çorum İli Genel Bilgiler 4
Rakamlarla Çorum 6
Çorum İlçeler Nüfus Verileri 11
Çorum Eğitim 12
Çorum Sağlık 14
Çorum Tarım ve Hayvancılık 16
Çorum Sanayi 22
Çorum Sanayi Kümelenme ve Akıllı Uzmanlaşma 27
Çorum Sanayi Gelişen Sektör ve Potansiyel Küme 29
Organize Sanayi Bölgeleri 32
Örnek Yatırım Teşvik Uygulaması 35
Çorum Turizm 36
Çorum Madencilik 42
Avantajlı Yatırım Alanları 43
Neden Çorum? 45
Yatırımcı Temas Noktaları 47

Çorum İli Genel Bilgiler

Çorum'un Tarihi ve Stratejik Konumu

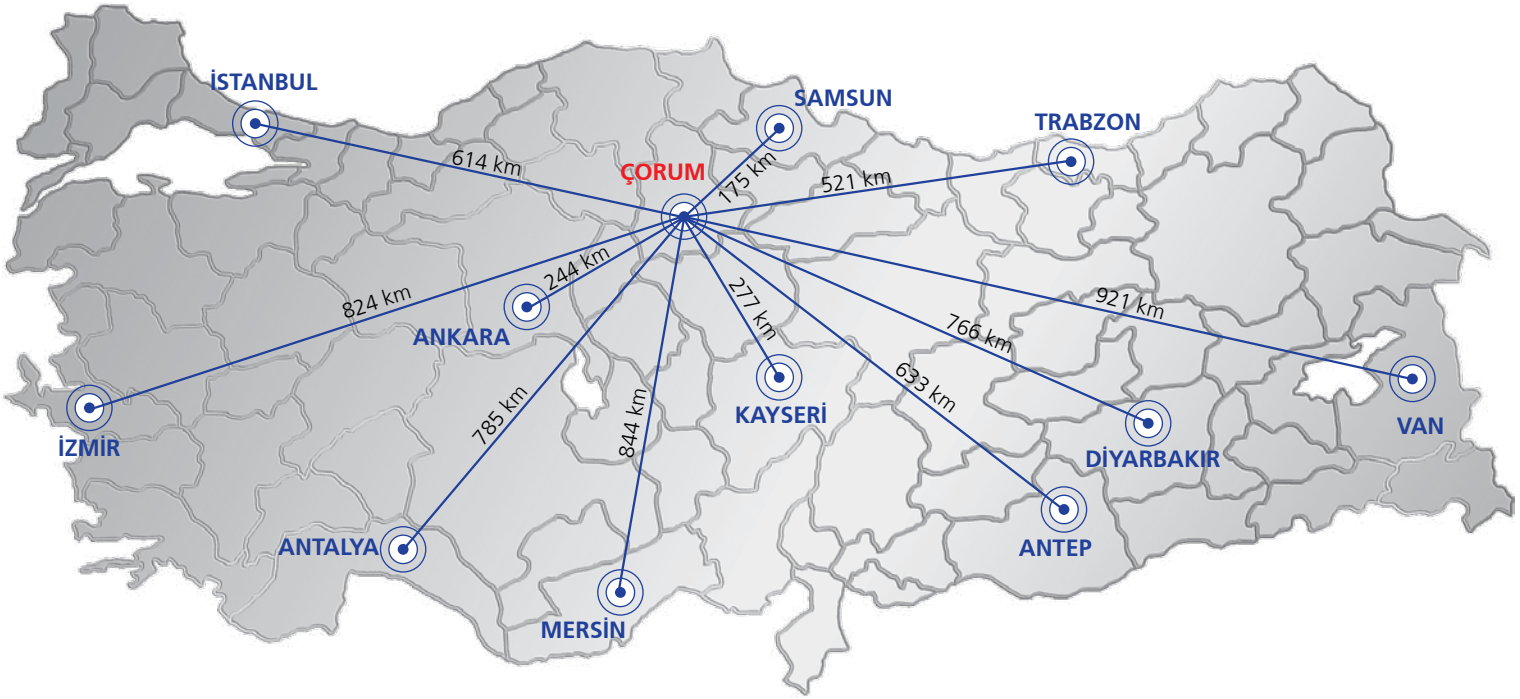

Anadolu'nun KALBİNDE

Kadeş Barış Antlaşması
Yazılı tarihin ilk barış antlaşması
M.Ö. 1200'lü yıllar

"Barış ve Medeniyetler Kenti"

Tarihi M.Ö 4.000'li yıllara uzanan ve Hitit Medeniyetine başkentlik yapmış olan Çorum;

- Karadeniz Bölgesi ve İç Anadolu Bölgesi'nin birleştiği alanda Karadeniz Bölgesi'nin orta kesiminde bulunmaktadır.
- Değişik kültür ürünlerini ve tarihi mirası bünyesinde barındıran Çorum; "Barış ve Medeniyetler Kenti" olarak anılmaktadır.

Üçlü Boğa Ritonu (bronz)
Alaca Höyük / ÇORUM
M.Ö. 2500'lü yıllar

Rakamlarla Çorum

Alan	12.796 km^2 (Yüzölçümü bakımından 20. büyük il)
Nüfus	530.126 (en kalabalık 43. il)
Nüfus Yoğunluğu	41 kişi/km^2 (TR: 109)
Nüfus Artış Hızı	-‰1,4
Net Göç Hızı (binde)	‰1,2
Kentsel Nüfus Oranı	%74,4
İl Merkezi Nüfusu	299.315
Genç Nüfus (15-24 yaş)	%14
Çalışma Çağındaki Nüfus (15-64 yaş)	%65,31
*İşgücüne katılma oranı**	%53.8 (TR: %53)
*İstihdam**	%49,4 (TR: %45.7)
*İşsizlik (15-64 yaş)**	%8,3 (TR: %11)

Kaynak: TÜİK, 2020 Yıl Sonu Verileri
**İşgücü verileri , en güncel 2019 yıl sonu olup TR83 Bölgesini yansıtmaktadır.*
Diğer veriler Çorum il düzeyindedir

ÇOCUK BAĞIMLILIK ORANI	2016	2017	2018	2019	2020
TR	34,89	34,68	34,48	34,07	33,69
ÇORUM	30,68	30,58	30,21	29,66	29,18

YAŞLI BAĞIMLILIK ORANI	2016	2017	2018	2019	2020
TR	12,26	12,56	12,92	13,39	14,05
ÇORUM	21,12	21,57	21,95	22,95	23,95

Yaşlı bağımlılık oranının Türkiye ortalamasından yüksek olması, yaşlılara yönelik sağlık, bakım ve diğer hizmet alanlarındaki yatırımları cazip kılmaktadır.

Çorum, TR83 Bölgesi'nin yaşlı bağımlılık oranı en yüksek ili iken, 2020 yılsonu verilerine göre bu oran sıralamasında Türkiye'de 6. sırada yer almaktadır.

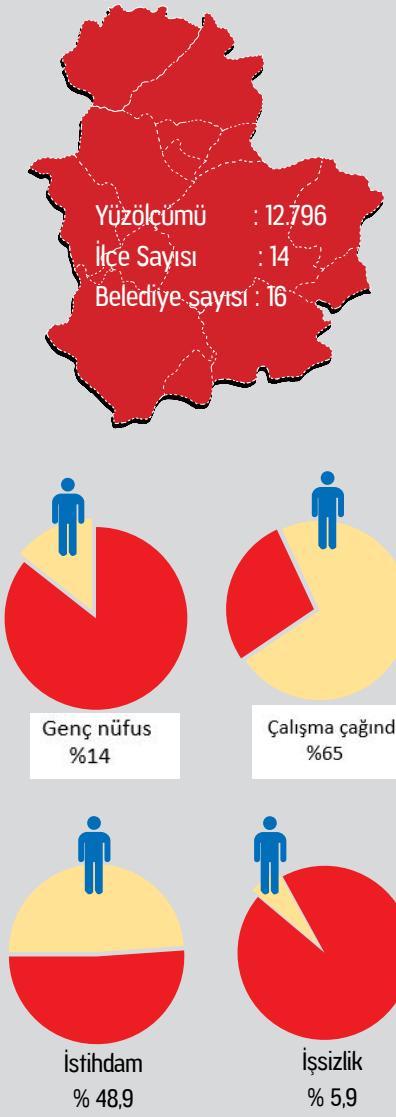

Rakamlarla Çorum

İhracat (2020)	909 milyon $ (Bölge ihracatındaki payı %51,1)
İthalat (2020)	2,65 milyar $
GSYH (milyon TL-2019)	16,856 milyon ₺ (Ülke sıralaması: 43.sırada)
Kişi Başına Düşen GSYİH (2019)	5.562 $
Tescilli Ticari Markaları (2010-2020)	1.538
Tescilli Patentleri (2010-2020)	33
Aktif Firma Sayısı (Ocak, 2019)	7.593 (432 A.Ş., 11 kollektif şirket, 2959 LTD, 929 şube, 2931 ticari işletme, 331 kooperatif)
İmalatçıların Sayısı (2020)	1.196

GSYİH-Sektörel Dağılım

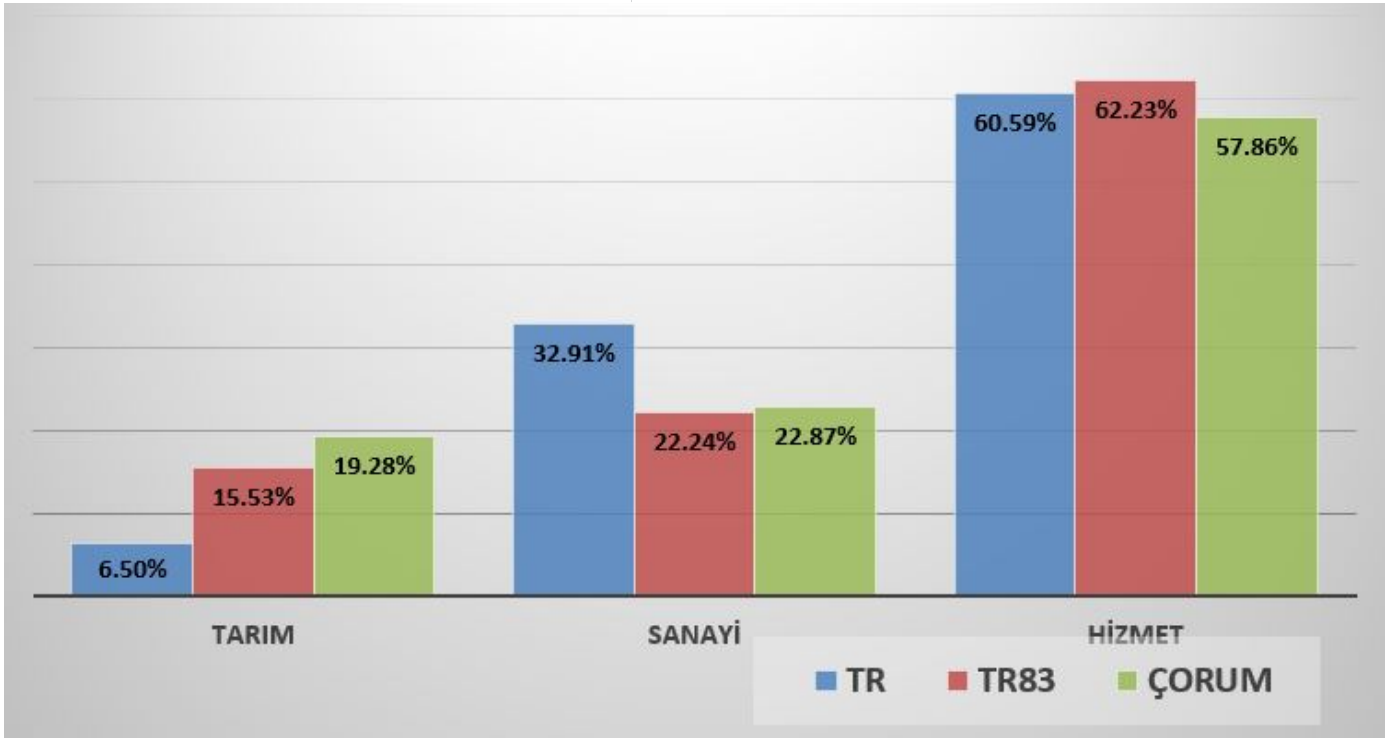

Rakamlarla Çorum

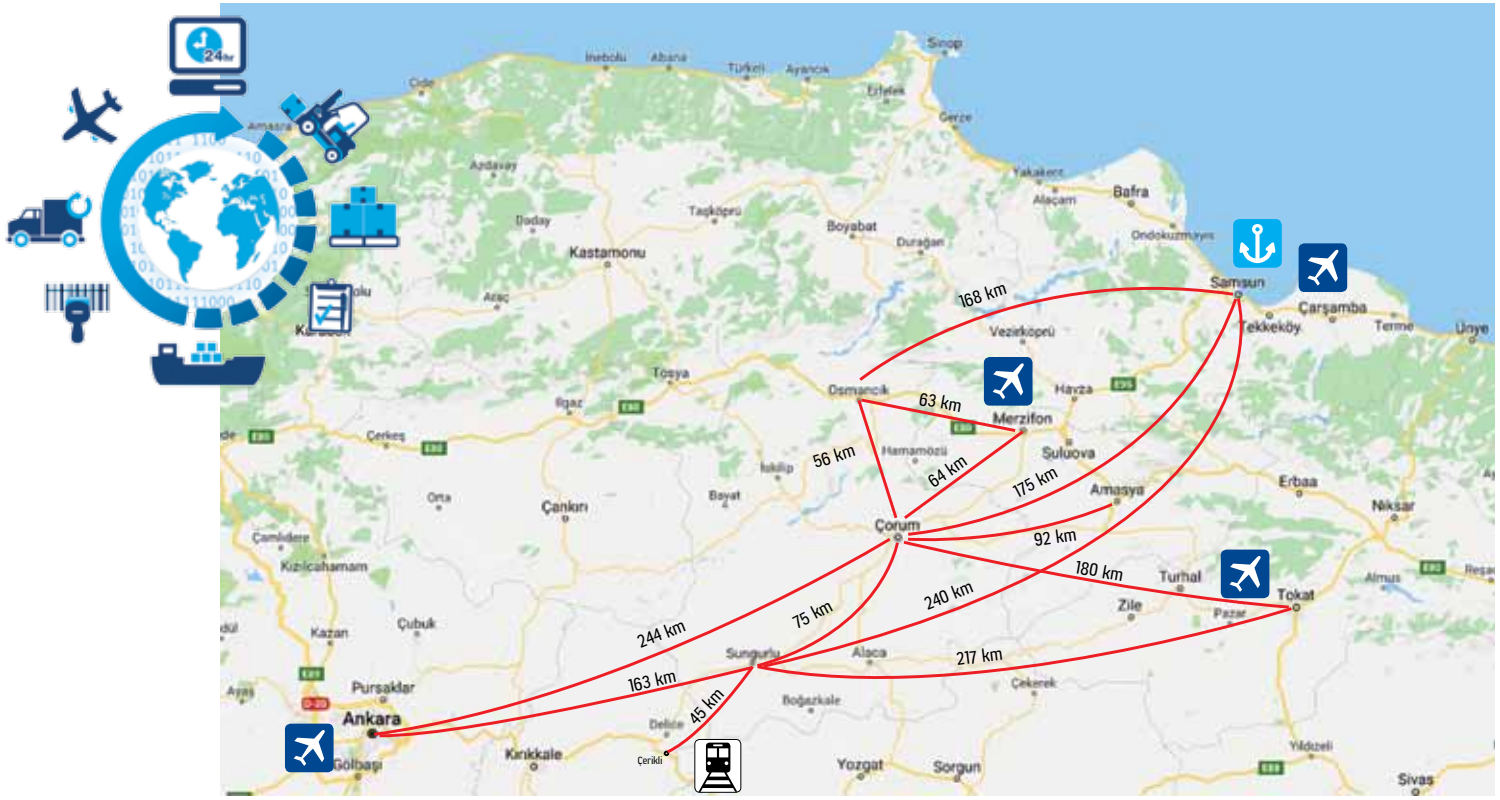

En yakın **havalimanı,** Merzifon Havalimanına uzaklığı 64 km

En yakın **demiryolu,** Kırıkkale/Çerikli demiryoluna 120 km

En yakın **liman**, Samsun limanına 175 km mesafede

Başkente uzaklığı: 244 km

Ticaret Merkezi İstanbul'a uzaklığı: 614 km

Çorum İlçeler Nüfus Verileri

İLÇE ADI	TOPLAM	İL VE İLÇE MERKEZLERİ	BELDE VE KÖYLER	YILLIK NÜFUS ARTIŞ HIZI
İL TOPLAMI	**530.126**	**394 250**	**135 876**	**-1,4**
MERKEZ	299.315	267 701	31 614	7,0
SUNGURLU	47.890	30 910	16 980	-5,6
OSMANCIK	43.183	29 086	14 097	5,3
ALACA	31.264	19 956	11 308	4,6
İSKİLİP	31.027	18 136	12 891	-27,5
BAYAT	15.775	5 785	9 990	-20,0
KARGI	15.411	5 680	9 731	-2,9
MECİTÖZÜ	14.564	4 208	10 356	-25,1
ORTAKÖY	6.691	2 157	4 534	-55,0
UĞURLUDAĞ	6.176	2 852	3 324	-38,1
DODURGA	5.588	2 496	3 092	-59,6
OĞUZLAR	5.080	2 791	2 289	-33,3
LAÇİN	4.514	1 294	3 220	-18,7
BOĞAZKALE	3.648	1 198	2 450	-31,8

EĞİTİM SEVİYESİNE GÖRE OKUL, ŞUBE, ÖĞRETMEN ve DERSLİK BAŞINA DÜŞEN ÖĞRENCİ SAYILARI (2019-2020)

İLKOKUL + ORTAOKUL							
	Okul		Şube		Öğretmen		Derslik
	İlkokul	Ortaokul	İlkokul	Ortaokul	İlkokul	Ortaokul	İlkokul + Ortaokul
ÇORUM	150	189	19	20	16	12	18
TR	213	284	22	23	17	15	24

ORTAÖĞRETİM												
	ORTAÖĞRETİM TOPLAM				GENEL ORTAÖĞRETİM				MESLEKİ VE TEKNİK ORTAÖĞRETİM			
	Okul	Şube	Öğretmen	Derslik	Okul	Şube	Öğretmen	Derslik	Okul	Şube	Öğretmen	Derslik
ÇORUM	253	20	10	16	311	25	12	20	206	15	9	13
TR	327	22	11	22	336	26	12	21	317	19	10	18

- Eğitim verimliliği açısından olumlu bir gösterge olarak, Çorum'da öğretmen ve derslik başına düşen öğrenci sayısı tüm eğitim kademelerinde ülke ortalamasının altında gerçekleşmektedir.
- Çorum'da 46 tane özel okul bulunmaktadır.

- 1 devlet üniversitesi (HİTİT ÜNİVERSİTESİ)
- 19.000 Üniversite öğrencisi,
- 11 Fakülte,
- 3 Enstitü,
- 1 Yüksek okul,
- 7 MYO,
- 21 Uygulama ve Araştırma Merkezi

1.484 Akademik ve İdari Personel

77 Profesör
81 Doçent
230 Dr. Öğr. Üyesi
241 Öğretim Görevlisi
237 Araştırma Görevlisi

Çorum Sağlık

Çorum'da 2 özel 14 kamu, 1.662 yataklı 16 hastane vardır. (Türkiye'de hastane sayısı sıralamasında Çorum 32. sırada)

İlde 2000 yılında toplam yatak sayısı 1.474 iken, 2018 yılında %12,75 artarak 1.662 olmuştur. Aynı dönemde Türkiye'de toplam yatak sayısı 134.950'den %71,85 artarak 231.913'e çıkmıştır.

İlde 2000 yılında toplam hekim sayısı 482 iken yaklaşık %59,33 artarak 2018 yılında 768 olmuştur.

Aynı dönemde Türkiye'de 108.402 olan toplam hekim sayısı %41,25 artarak 153.128 olmuştur.

2007 yılında yüz bin kişiye düşen hastane yatak sayısı 232 iken 2018 yılında 313'e çıkmıştır. Bu değişken tüm yıllarda ülke ortalamasının üstünde bir değere sahiptir.

Çorum Tarım ve Hayvancılık

İlimiz topraklarının % 43'ünü Tarım Arazileri, % 35'ini Ormanlık ve Fundalıklar, % 5'ini Çayır ve Meralar, % 17'sini ise diğer kısımlar oluşturmaktadır. 2020 yılı TUİK verilerine göre, 524.032 hektarlık işlenen tarım alanında, 1.680.094 ton tahıllar ve diğer bitkisel ürünler ve 10.213 ton örtü altı sebze ve meyve üretimi gerçekleşmiştir.

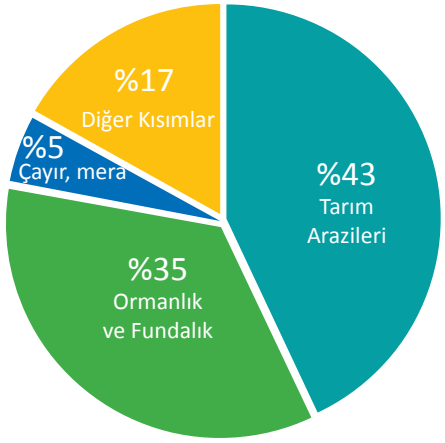

Çorum'da Öne Çıkan Tarım Ürünleri

Oğuzlar cevizi, İskilip cevizi, İskilip pirinci, Osmancık pirinci, Kargı pirinci, Kargı bamyası, Alaca buğdayı ve Alaca kuru soğanı öne çıkan ürünler arasındadır. Tarım ürünlerinin işlenmesine yönelik yatırımlar, potansiyel arz etmektedir.

Çorum Tarım ve Hayvancılık

OKA Güdümlü Proje Desteği ile hayata geçen Dodurga Tıbbi Aromatik Bitki Merkezi
(2. 400 m² sera ve 120.000 m² açık sahada yetiştirilecek kapari, kişniş, kimyon, ekinezya, rezene, sarı kantaron, lavanta, tıbbi papatya, oğul otu, tıbbi nane, tıbbi adaçayı, Anadolu adaçayı, ısırgan otu, İstanbul kekiği, ak kekik, karabuğday, sinir otu, tıbbi hatmi ve ebegümeci gibi bitkiler ve aromatik bitki fidanları). Eczacılık, kozmetik ve ilaç sanayinin ham maddesi olan tıbbi aromatik bitkiler bu alanlardaki yatırımcılara potansiyel teşkil etmektedir.

DEKAR (2021)	Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Alanı			Sebze bahçeleri Alanı	Meyve ve Sebze Bitkisel Üretim Alanı
	Toplam Alan	Ekilen Alan	Nadas		
ÇORUM	5 330 488	3 812 929	1 284 805	142 585	90 169
TÜRKİYE	231 365 839	156 149 720	31 732 521	7 792 463	35 637 065

Çorum Tarım ve Hayvancılık

Bitkisel Üretim Değeri (*1.000TL)		
YIL	TR	ÇORUM
2016	119.237.661	1.405.360
2017	135.885.136	1.444.331
2018	158.870.800	1.742.634
2019	197.455.884	2.277.331
2020	245.220.624	2.863.244

Hayvansal Üretim Değeri (*1.000TL)		
YIL	TR	ÇORUM
2016	62.166.678	318.424
2017	69.926.449	414.531
2018	79.150.212	497.328
2019	93.917.545	607.627

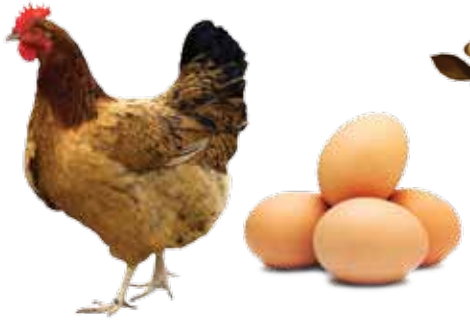

Çorum Tarım ve Hayvancılık

Büyükbaş Hayvan Sayısı			
YIL	TR	ÇORUM	ÇORUM/TR (%)
2015	14.127.837	216.446	% 1,53
2016	14.222.228	213.491	% 1,50
2017	16.105.025	234.346	% 1,46
2018	17.220.903	241.485	% 1,40
2019	17.872.331	246.598	% 1,37

Küçükbaş Hayvan Sayısı			
YIL	TR	ÇORUM	ÇORUM/TR (%)
2015	41.924.100	208.897	0,50
2016	41.329.232	205.637	0,50
2017	44.312.308	241.568	0,55
2018	46.117.399	234.412	0,51
2019	48.481.479	254.200	0,52

İkiz doğum ve et verimliliği açısından Akkaraman, Merinos ve İvesi türü koyunlar Çorum bölgesinde yaygındır.

Çorum Tarım ve Hayvancılık

Ürün Adı	Ekiliş Alanı (Dekar)	Üretim Miktarı (Ton)	Ortalama Verim (kg/da)
Buğday	1.864.285	477.508	258
Arpa	845.257	223.899	305
Soğan	78.181	251.037	3.220
Nohut	209.297	28.822	138
Çeltik	76.406	59.493	779
Şeker Pancarı	57.922	343.741	5.984
Patates	17.987	54.399	3.024

İlçesi	Un Fabrikası		Yem Fabrikası		Çeltik Fabrikası	
	Sayısı Adet	Toplam Kapasitesi ton/yıl	Sayısı Adet	Toplam Kapasitesi ton/yıl	Sayısı Adet	Toplam Kapasitesi ton/yıl
Merkez	13	585.000	9	300.000		
Alaca	5	28.000	1	8.293		
Bayat	2	200	1	1.258	1	1.310
İskilip	1	100	1	4.676	1	7.800
Kargı	1	100			9	62.000
Laçin	1	500				
Mecitözü	1	500	1	2.162		
Osmancık	4	67.000			7	48.250
Sungurlu	1	32.000	1	1.535	3	24.900
Toplam	**29**	**713.400**	**14**	**317.924**	**21**	**144.260**

ÇORUM İMALAT SANAYİ TESİS, ÇALIŞAN SAYILARI ve ÜRÜN YELPAZESİ

SANAYİ KOLU	TESİS SAYISI	ÇALIŞAN SAYISI	ÜRÜN YELPAZESİ
Metal ve Makineye Dayalı Sanayi	295	3.929	Gıda makineleri
Orman Ürünleri ve Ağaca Dayalı Sanayi	288	1.253	Ev mobilyası, kapı ve pencere
Gıda ve İçecek Sanayi	255	2.910	Un ve unlu mamuller, pirinç, kuruyemiş
Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi	146	4.952	Mermer, yapı kimyasalları, kiremit, tuğla, seramik
Kimya ve Plastik Sanayi	95	808	PVC, cam & yalıtım, plastik ve mamulleri
Tekstil ve Ayakkabı Sanayi	52	3.699	Giyim, ayakkabı
Diğer Sanayi Ürünleri	39	528	Kuyumculuk
Kâğıt Sanayi	26	795	Ambalaj, gıda paketleme, oluklu mukavva
TOPLAM	1.196	18.874	

Kaynak: Sanayi Sicil Bilgi Sistemi, 2020 Yılı Verileri

8 farklı sanayi kolunda
1.196 imalatçı firma
18.874 İstihdam

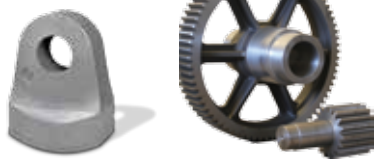

ÇORUM'UN ENLERİ

YUMURTA

Günlük
1,5 Milyon Adet
Yumurta Üretimi

UN

Yıllık
500.000 Ton
Un Üretimi

LEBLEBİ

Yıllık
2.500 Ton
Leblebi Üretimi

TUĞLA

Tek Başına
Türkiye Tuğla
Üretiminin %10'u

KİREMİT

Tek Başına
Türkiye Kiremit
Üretiminin %40'ı

PİRİNÇ

Tek Başına
Türkiye Pirinç
Üretiminin %18'İ

Çorum Sanayi

Türkiye'nin İlk 1.000 İhracatçı Firması Listesinde 2 Çorum Firması (TİM, 2019)

FİRMA ADI	FAALİYET ALANI	2019 İHRACATÇI SIRALAMASI	2019 İHRACATI	2019 SEKTÖREL SIRALAMASI	ÖNE ÇIKAN ÖZELLİKLER
AHLATCI KUYUMCULUK	Mücevher	69	209.412.04 1,06 $	3	- Bir önceki yıla kıyasla ihracatını dolar ($) olarak en fazla artıran ilk 20 şirket sıralamasında 16. (65.747.840,89 $ ihracat artışı) - Yurtiçi Satışı en fazla olan ilk 20 şirket sıralamasında 3.
Alapala	Makine ve Aksamları	824	25.581.906, 48 $	22	Bir önceki yıla kıyasla ihracatında %8 azalış, sıralamada 56 basamak gerileme (2018 sıralaması: 768)

Çorum Sanayi

Yıllara Göre İhracat (milyon $)

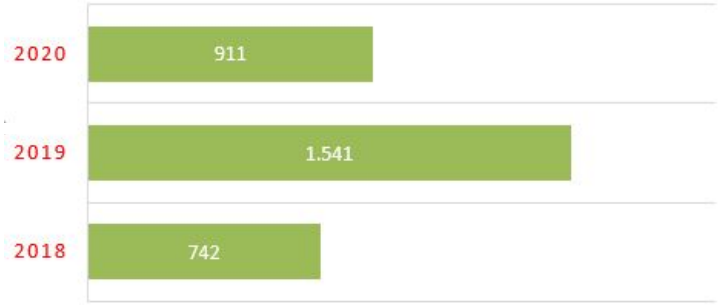

136 farklı **ülkeye** ihracat

200 **ihracatçı** firma

TR 83 Bölge İhracatının İl Düzeyinde Dağılımı, 2020

Son 3 yılda ihracatını 1,2 kat artıran Çorum, TR 83 Bölgesi'nin en fazla ihracat yapan ili. Bölge ihracatındaki payı %51,6.

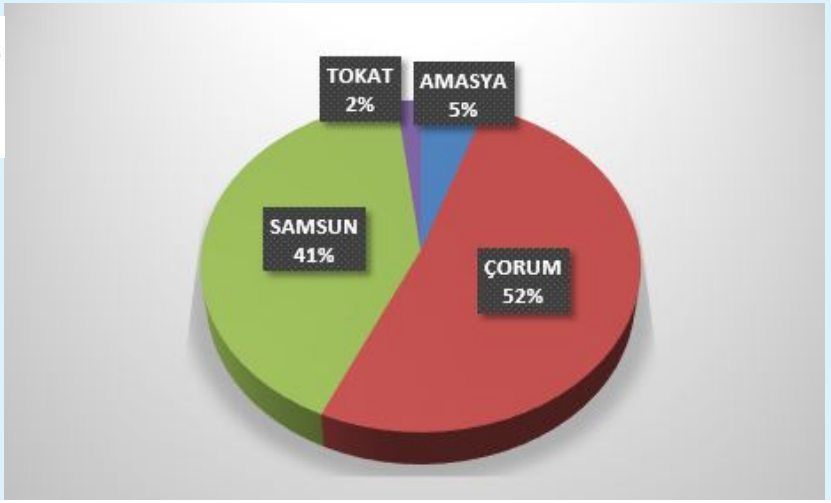

Makine Sektörü

Gıda İşleme Makineleri

• Sektörün Çorum'da başlangıcı – 1960'lı yıllar

• Kiremit-tuğla, un-irmik ve yem fabrikalarının komple ekipmanlarını imal ederek **130+ ülkede anahtar teslimi kurduğu fabrikaları** ile Çorum sektörde söz sahibi.

• Çorum'da TOBB veritabanına kayıtlı 78 makine imalatçısı bulunmaktadır.

• **Üretimlerinin %95'i ihracata dayalı** olan firmalarımız uluslararası alanda adından söz ettirmektedir.

• Gıda işleme makineleri alanında Dünya sıralamasında ilk 5'te 2 firmamız yer almaktadır.

• Makine ve teçhizatı imalatı alanında Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Belgeli 2 Ar-Ge Merkezi.

•Değirmen ve Sektör Makineleri Üreticileri Derneği (DESMÜD): Toplamda 58 üye firmanın 13'ü Çorum firması (yaklaşık %25'i), üye sayısında ve yönetim kurulunda Çorum baskın.

Çorum Sanayi Kümelenme ve Akıllı Uzmanlaşma

Toprak Sanayi

Tuğla ve Kiremit

• Sektörün Çorum'da başlangıcı- 1940'lı yıllar

• Tuğla ve Kiremit Sanayicileri Derneği (TUKDER): Türkiye'de faaliyet gösteren 300 tuğla ve kiremit fabrikasından 36 tanesi Çorum'da.

Patentli kuş yuvalı Çorum piramidi

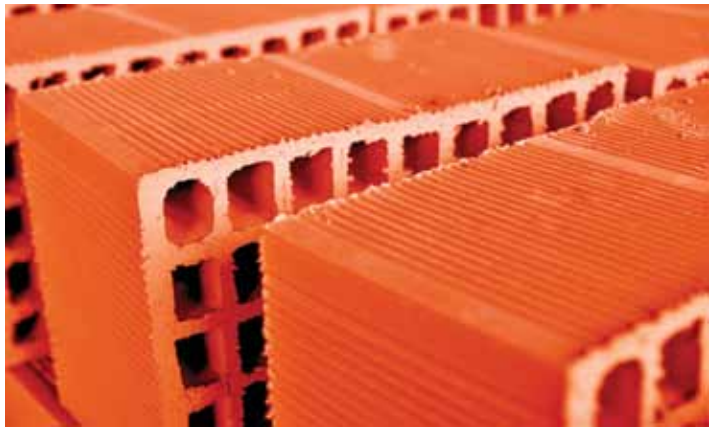

Sağlık Endüstrisi

Tıbbi Ürünler ve Ekipmanlar

• Çorum'da üretilen ürün yelpazesi: Protez, kan tüpleri, ameliyat masaları ve sandalyeleri ile diyaliz koltuğu vb.

• Çorum'daki üreticiler, ya ülkedeki tek üreticidir, ya da Türkiye'nin önde gelen ilk üç şirketi arasındadır.

• TÜRKAK tarafından akredite, tıbbi ürünler ve ekipmanların 4 farklı alandaki testi konusunda hizmet veren tek yetkili kurum HÜBTUAM (Hitit Üniversitesi Bilimsel Teknik Uygulama ve Araştırma Merkezi)'ın varlığı.

Çorum Sanayi Gelişen Sektör ve Potansiyel Küme

Sağlık Turizmi

• Sağlık turizmine yönelik kamu ve özel hastanelerde 3 özelleşmiş alan (kardiyak rehabilitasyon, yara, yanık tedavisi, göz) ulusal ve uluslararası düzeyde talep görmektedir.

İleri Teknoloji Basınçlı Hava Sistemleri

• Makine sanayiindeki önemli potansiyel sayesinde ileri teknoloji **çok katma değerli ürünlere yönelim** mümkündür.

• İthal ikamede güçlü KOBİ'lerin varlığı:
Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO) tarafından doğalgaz çıkarma faaliyetlerinde kullanılmak üzere ABD'den ithal edilen glikol ünitesi, Çorum'da yerli imkanlarla üretilerek ithalatın önüne geçilmiştir.

Merkez OSB

Kuruluş: 1977
665,40 hektar alan (256 sanayi parseli), **173** tahsisli sanayi parseli **(%65 doluluk)**
114 firma, **7.839** çalışan

Ağırlıklı sektörler: Makine-metal sanayi, gıda sanayi, tekstil, orman ürünleri KOSGEB Merkez Md., TSE Md., Orta Anadolu İhracatçılar Birliği İrtibat Bürosu, Acil Sağlık Hizmetleri İstasyonu, Çevre Birimi ve Danışmanlık Hizmetleri, Çorum OSB Teknoloji Geliştirme Bölgesi (TEKNOKENT), TOBB OSB Meslek lisesi

Sungurlu OSB

- **Kuruluş: 2001**
- 154,70 hektar alan (80 parsel) alan, tahsisli 15 sanayi parseli **, 1 firma, 19 çalışan**
- **Lokasyon Avantajı:** Samsun-Ankara karayoluna 200 m mesafede, başkent Ankara'ya 163 km mesafede

Osmancık OSB

- **Kuruluş:** 2015
- 47,16 hektar alan (52 sanayi parseli), 14 tahsisli sanayi parseli
- Trabzon-Samsun-İstanbul yolu üzerinde **lokasyon avantajı**

Örnek Yatırım Teşvik Uygulaması

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı teşvikleriyle OSB'de ve Ortaköy, Boğazkale, Uğurludağ, Mecitözü, Bayat ve Laçin ilçelerinde yapacağınız yatırımlarda %90'a kadar muafiyetlerden (vergi, SGK, faiz desteği vb.) yararlanma imkanı

Çorum OSB'de yapılacak imalat sanayiine yönelik (US-97 Kodu: 15-37) 5.000.000 TL ve 20 kişi istihdam edecek yatırım için;

KDV İstisnası (3.500.000 " makine)	: 630.000 ₺
Gümrük Vergisi Muafiyeti (1.000.000 ithal makine)	: 20.000 ₺
İnşaat Harcaması KDV İadesi (1.200.000 " için)	: 216.000 ₺
Faiz Desteği (3.500.000 " kredi için)	: 355.000 ₺
Vergi İndirimi (%55-%100 Arsa Hariç) (Firmanın diğer kazançlarından düşülebilir)	:2.750.000 ₺
Sigorta Primi İşveren Payı (7 yıl)	: 528.477 ₺
Toplam Destek Miktarı	**: 4.499.000 ₺**
Destek Yoğunluğu	**: %90**

Kültür ve Tarih Turizmi

Çorum'un tarihsel derinliğinden gelen Frig, Galat, Hatti, Hitit, Roma, Bizans, Selçuklu, Danişmentli, Osmanlı ve Cumhuriyet dönemine ait değerler ile Çorum Kültür Turizmi açısından Ülkemizin en önemli merkezlerinden biridir.

Günümüzden 7 bin yıl öncesine ait kulturel verilere rastlanan ve Anadolu'da ilk organize devleti kuran Hititlerin Başkenti Hattuşa, Çorum sınırları içerisindedir.

Hattuşa, Anadolu'nun kalbinde UNESCO tarafından 1986 yılında Dünya Kültür Mirası listesine alınmış Ülkemizdeki 18 değerden biridir. Hattuşa, UNESCO Dünya Miras Listesi ve Dünya Belleği'ndeki ilk antik kenttir.

Hitit uygarlığı en az Mısır uygarlığı kadar eski ve zengin bir uygarlık olup, Hititlerle Mısırlılar arasında yapılan Kadeş Antlaşması'na ait çivi yazılı tablet Boğazköy'de bulunmuştur. Yine burada yüksek kayalar arasında Yazılıkaya Kaya tapınağında doksandan fazla tanrı, tanrıça, hayvan ve hayal ürünü yaratık kaya üzerine işlenmiştir. Ulu Önder Atatürk'ün direktifleriyle yapılan ve ilk milli kazılardan olan Alaca Höyük'te görülmeye

değer Sfenksli Kapı ve önündeki kabartmalar Hitit Dini Törenlerinin günümüze yansımasıdır. Çorum'da halen 6 arkeolojik kazı yürütülmektedir.

Uluslararası düzeyde 3 yılda bir düzenlenen Hititoloji Kongresi 6 yılda bir de Çorum'da düzenlenmektedir. Bu kongreye dünyanın birçok yerinden bilim adamları katılmaktadır.

İlimizde 3 Müze ve 4 Ören yeri bulunmaktadır.

Müzeler;

- Türkiye'nin ilk ve tek konaklamalı müzesi; Çorum Müzesi
- Alacahöyük Müzesi
- Boğazköy Müzesi

Örenyerleri

- Hattuşa – Boğazkale
- Yazılıkaya Açıkhava Tapınağı
- Alaca Höyük Örenyeri
- Ortaköy - Şapinuva

Doğa Turizmi

Çorum ilinin tarihi güzelliklerinin yanısıra faal yada turizme kazandırılmayı bekleyen pek çok doğal güzellikleri mevcuttur. Kargı, Osmancık ve İskilip yaylaları, İncesi Kanyonu, Kızılırmak deltası, Obruk Barajı bunların başlıcalarıdır.

Yürüyüş ve Bisiklet Parkurları

Yürüyüş ve Bisiklet Parkurları:

Ülkemizde Kültür ve Turizm Bakanlığınca desteklenen 14 yürüyüş rotasından ikisi Çorum'dadır.

Hitit Yolu Yürüyüş Parkurları: UNESCO logosu taşımaya hak kazanan Hitit Yolu 11 kısa ve 6 uzun mesafeli olmak üzere toplam 17 yürüyüş parkuru, alternatif güzergâhlarla birlikte 380 kilometre, bisiklet parkurları ise 405 kilometredir.

Kızılırmak Havzası Gastronomi ve Yürüyüş Yolu:

Türkiye'de bir ilk olarak doğa, tarih ve mutfak kültürünü buluşturan bir eko turizm çalışması 190 kilometre boyunca işaretlenen trekking rotaları üzerindeki 25 parkur, alternatif güzergahlarla birlikte toplam 305 kilometreye ulaştı. Benzerleri gibi kırmızı-beyaz çizgilerle işaretlenen parkurlar, 37 ve 52 kilometrelik iki uzun yürüyüş güzergahını da içeriyor. Genellikle köy ve orman yollarını takip eden toplam 7 bisiklet rotasının uzunluğu 606 kilometredir.

Hitit Yürüyüş Parkurları

Kızılırmak Havzası Gastronomi ve Yürüyüş Yolu

- Ortaköy-İncesu Kanyonu,
- Boğazkale Budaközü Vadisi,
- Kargı-Abdullah ve Eğinönü Yaylaları, Bayat-Kunduzlu ve Kuşcaçimeni Yaylaları, Osmancık Başpınar Karaca Yaylası, İskilip Yaylaları,
- Çatak ve Sıklık Tabiat Parkı,
- Osmancık Kunduz Ormanları
- Hamamlıçay Köy Kaplıcası ve Figani Beke Kaplıcası

Gastronomi Turizmi

Çorum yemek kültürü, zengin ve çeşitlilik gösteren yapısıyla ayrı bir yere sahiptir.

Özellikle "Çorum beşlisi" olarak bilinen ve düğünlerde yapılan; düğün çorbası, yahni, pilav, su böreği ve baklava gibi başlıca lezzetlerin yanı sıra, il merkezinde, ilçelerde ve köylerde, kendine mahsus özellik gösteren yemek türleri ve pişirme çeşitleri vardır.

Keşkek, İskilip dolması, Kargı tulum peyniri, Kargı sırık kebabı, tandır kebap, kuru mantı, çatal aşı çorba, İskilip turşusu ve Çorum has baklava da Çorum ile özdeşleşen yöresel tatlardır.

Coğrafi işaret tescilli 4 ürün: Çorum Leblebisi, İskilip Dolması, İskilip Turşusu , **Oğuzlar Cevizi**

Çatalaşı

Baklava

Keşkek

Mumbar

Kuru Mantı

Yoğurt Çorbası

İskilip Dolması

Eşsiz lezzeti bölgede yetişen pirinçlerin tarladan sofraya olan yolculuğunu anlatır. Bu tadı bir kez tadan tekrar tekrar İskilip Dolması için Çorum'a gelir.

Çorum Madencilik

Maden Tetkik Arama Genel Müdürlüğü tarafından yapılan çalışmalarda metalik ve endüstriyel hammadde yatak ve zuhurları ortaya çıkarılmıştır. Bunların en önemlileri; antimuan, bakır, demir, manganez, bentonit, grafit, kil, kireçtaşı ve tuğla-kiremit hammadde yataklarıdır. Linyit kömürü ve jeotermal enerji kaynakları da mevcuttur.

Maden/Kaynak Toplam Rezerv

Demir	: 42.360 Ton
Kiltaşı	: 39.000.000 Ton
Kireçtaşı	: 14.982.500 Ton
Bentonit	: 444.950 Ton
Traverten	: 2.000.000 m^3
Kristalize Kireçtaşı	:4.645.000 m^3
Diyabaz	:2.500.000 m^3
Breşik Kireçtaşı	:320.000 m^3
Tuzla 2-49 kg/dk arasında toplam	: 109.4 kg/dk verim
Linyit	: 48.261.678 Ton

Avantajlı Yatırım Alanları

Çorum ilinde makina sektöründe anahtar teslim fabrika kuran şirketlerin olması ve bu konuda yetişmiş elemanın bulunmasından dolayı makina sektörü, makine sektörüne yardımcı olabilecek bilişim sektörü, demir-çelik, seramik sektörü, motorlu taşıtların aksam ve parçaları ile şase ve karoser imalatı, tıbbi araç ve medikal gereçler ile tekstil gibi sektörler yatırımcılar açısından cezbedicidir.

Ekilebilen alan büyüklüğünden dolayı tarım sektörü özellikle verimli tarım yapabilecek şirketler için önemli bir yatırım alanıdır. Dünyada hektar başına ilaç kullanımı 3.100 gr, Türkiye'de 1.500 gr iken Çorum'da bu oran 500 gramdır. Bu nedenle il toprakları kirlilik bakımından organik tarıma uygundur.

Bu alanda aynı zamanda Seracılık (Sebze ve Süs Bitkisi) Yatırımları, Bağ-Bahçe Yatırımları, Çeltik kurutma tesisi, Yem Bitkileri Üretimi, Alabalık yetiştiriciliği, Koyun ve Tiftik Keçisi yetiştiriciliği, Damızlık Besicilik, Et Besiciliği, Süt Besiciliği, Arıcılık ve Bal Üretimine Yönelik Yatırımlar, Yumurta Tavukçuluğu, Et Tavukçuluğu, Entegre et ürünleri işleme tesisi, Süt ve süt ürünleri işleme tesisi, Çiftlik hayvanları için hazır ve kaba yem imalatı yatırımları uygun yatırım alanlarıdır.

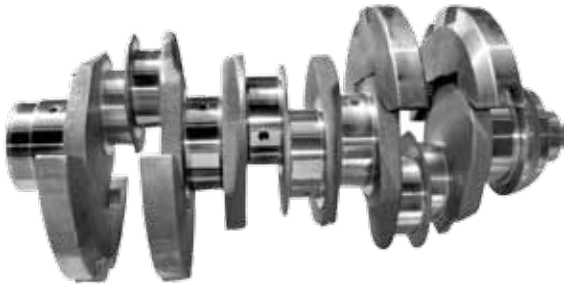

ÇORUM İÇİN ÖNERİLEN YATIRIM KONULARININ ÖZEL DEĞERLENDİRMESİ

Kalkınma Bankası, Çorum Uygun Yatırım Alanları Araştırması

Ana Faaliyet Alanı		Notu	Faaliyet Sayısı	Faaliyet Adı (NACE Rev. 2)
TARIM		A	3	01.1-Yem bitkileri (Entegre tesis için), 01.4-Et ve süt besiciliği,01.4-Et ve Yumurta Tavukçuluğu
		B	8	01.1-Sebze meyve yetiştirilmesi,01.1-Çiçek yetiştiriciliği ve kesme çiçek,01.1-Organik Meyve ve Sebze Yetiştirilmesi,, 01.1-Seracılık,01.4-Tiftik keçisi ve koyun yetiştirilmesi, 01.4-Arıcılık ve Bal Üretimi, 01.6-Bitkisel ve hayvansal üretimi destekleyici faaliyetler (Organizasyon), 03.2-Tatlı su ürünleri yetiştiriciliği
SANAYİ	**İMALAT SANAYİ**	AA	1	31.0-Mobilya İmalatı (Diğer mobilya imalatı),
		AB	17	101-Etin İşlenmesi ve Saklanması ile Et Ürünlerinin İmalatı,105-Süt Ürünleri İmalatı, 10.7-Peksimet ve bisküvi imalatı; dayanıklı pastane ürünleri ve dayanıklı kek imalatı, 17.2-Oluklu kağıt ve mukavva imalatı ile bunlardan yapılan muhafazalar,20.4-Sabun ve deterjan ile temizlik ve parlatıcı maddeler imalatı), 23.4-Diğer porselen ve seramik ürünlerin imalatı (Seramik sıhhi ürünler ve yalıtkanlar), 23.6-Beton, alçı ve çimentodan yapılmış diğer ürünlerin imalatı,24.2-Çelikten tüpler, borular, içi boş profiller ve benzeri bağlantı parçalarının imalatı,25.1-Metal yapı malzemeleri imalatı (Metal yapı, kapı, pencere),25.4-Silah ve mühimmat (cephane) imalatı,25.9- Çelik varil ve benzer muhafazaların imalatı, 27.3-Kablolamada kullanılan teller ve kablolar ile gereçleri imalatı,27.4-Elektrikli aydınlatma ekipmanlarının imalatı,27.5-Ev aletleri imalatı (Elektrikli-elektriksiz), 29.2-Motorlu kara taşıtları karoseri (kaporta) imalatı; treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı,32.1-Mücevher ve benzeri eşyaların imalatı, 32.1-İmitasyon (taklit) takılar ve ilgili eşyaların imalatı.
		BB	13	13.9-Diğer tekstil ürünlerinin imalatı (Giyim eşyası dışındaki, 13.9-Örgü (triko) veya tığ işi (kroşe) kumaşların imalatı,14.1-Kürk hariç, giyim eşyası imalatı (Dış giyim ve iç giyim eşyaları), 23.9-Aşındırıcı ürünlerin ve metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı, 24.4-Değerli metal üretimi (Altın), 24.5-Metal döküm sanayii (Demir-çelik döküm), 25.2-Metal tank, rezervuar ve muhafaza kapları imalatı (Radyatör, kazan, tank vb), 25.7-El aletleri, takım tezgahı uçları, testere ağızları vb. imalatı, 28.1-Genel amaçlı makinelerin imalatı (Motor ve türbin imalatı), 28.2-Genel amaçlı diğer makinelerin imalatı (Kaldırma ve taşıma ekipmanları imalatı), 28.3-Tarım ve ormancılık makinelerinin imalatı, 28.4-Metal işleme makineleri ve takım tezgahları imalatı (Metal işleme mak.), 28.9-Diğer özel amaçlı makin
		CB	4	13.2-Dokuma, 25.3-Buhar jeneratörü imalatı (Merkezi sıcak su kazanları hariç),25.5-Metallerin dövülmesi, preslenmesi, baskılanması ve yuvarlanması; toz metalürjisi, 25.6-Metallerin işlenmesi ve kaplanması; makinede işleme
	ENERJİ	B	1	35.1-Elektrik enerjisinin üretimi (Güneşten enerji üretimi)
LOJİSTİK		B	2	52.1-Depolama ve ambarlama, 52.2-Taşımacılık için destekleyici faaliyetler (Acente)
TURİZM		B	6	55.1-5 yıldızlı Otel, 55.1-Butik Otel 55.2-Apart, bungalov,56.3-Turistik eğlence merkezi,79.1-Seyahat acentesi ve tur operatörlerinin faaliyetleri, 91.0- Tarihi alanlar ve yapılar ile benzeri turistik yerlerin işletilmesi

Lokasyon Avantajı: İç Anadolu'nun Karadeniz'e Açılan Kapısı

- Başkent Ankara'ya yakınlık
- Samsun limanına yakınlık

Uygun maliyetler ve cazip teşvik olanakları

- 01.11.2018 tarihli ve 300 Sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile Merkez OSB'de %60 indirimli, Sungurlu ve Osmancık Organize Sanayi Bölgelerinde %100 indirimli sanayi parsel tahsisi
- Organize Sanayi Bölgelerinde ile **Ortaköy, Boğazkale, Uğurludağ, Mecitözü, Bayat ve Laçin** ilçelerinde 5. Bölge, diğer alanlarda 4. Bölge teşvik olanaklarından yararlanma imkanı

Güçlü, yenilikçi ve dinamik bir yatırım ortamı

- Bölgenin en canlı sanayi kenti
- 2009-2020 döneminde 395 adet teşvik belgeli yatırım (3,2 milyar TL yatırım ve 8.180 ilave istihdam)
- Yaklaşık 17.000 m2 alana sahip, OKA Güdümlü proje desteği ile 2013 yılında hayata geçen Çorum Teknokent (Toplam 26 ofis, kiralanabilir 6 ofis)
- Özel sektörde 2 ArGe Merkezi (Ece Banyo / Cam ve Seramik Ürünleri, Alapala /Makine ve Teçhizat İmalatı)
- Son 10 yılda 196 patent başvurusu ile 27. sırada,
- 32 tescilli patenti ile patent tescilinde 27. sırada (TR83 Bölgesi içinde 2.)
- Son 10 yılda 92 faydalı model başvurusu,
- 68 tescilli faydalı model ile bölgenin 2. ili
- Son 10 yılda 1.459 tescilli markası ve 401 tescilli tasarımı

Yaşanabilir şehir standardı

- **2'si özel 16 hastane ve 1.552 hastane yatağı (TR'de 31. sırada)**
- Kayıtlı 10 konaklama tesisi, 1.086 yatak kapasitesi
- Bölgenin ilk 5 yıldızlı oteli
- 1 AVM, 2 tiyatro, 19 sinema salonu

Neden Çorum?

INVEST ÇORUM

Ajansımızın yararlanıcısı olduğu AB projesi desteğiyle kurulan ve OKA Çorum Yatırım Destek Ofisi (YDO) tarafından yönetilen ***http://www.investcorum.com*** adlı internet sitesi Çorum'un yatırım imkanlarının tanıtılması ve Çorum YDO faaliyetleri hakkında bilgilendirme yapılması amacıyla hizmet vermektedir. Sitede yer alan teşvik bilgileri ve yatırımcılara yönelik dokümanlar Çorum'un yatırım ortamı hakkında fikir vermekte ve onlara yol göstermektedir. Site içeriği zenginleştirilmeye devam etmektedir.

FİRMA PORTALI – LIST OF FIRMS

OKA Çorum YDO tarafından hayata geçirilen ***http://www.listoffirms.com*** isimli internet sitesi ülkemizin 2023 hedefleri arasında yer alan ihracat hedefine katkıda bulunmak, Çorum' da faaliyet gösteren firmaları tüm dünyaya tanıtmak üzere yayına başlamıştır. Firmalar GTİP koduna ve ürün cinsine göre firma bilgilerini girerek tüm dünyaya kendilerini gösterme ve tanıtma imkânı bulmaktadırlar. Firmaların ihtiyaç duyduğu çeşitli tedarik ürünleri, iş gücü ve başka ihtiyaçların da sorgulanabildiği site kullanıma hazır haldedir. Firmalarımızın tek yapmaları gereken, ***www.listoffirms.com*** sitesine girip, kendilerini ve ürünlerini kayıt yaptırmalarıdır.

ÇORUM SANAYİ VE TEKNOLOJİ İL MÜDÜRLÜĞÜ

Gazi Caddesi Valilik Ek Hizmet Binası Kat-5 / ÇORUM
Tel: 444 61 00
Faks: +90 364 224 39 56
E-Posta: stmcorumil@sanayi.gov.tr

ÇORUM OSB MÜDÜRLÜĞÜ

Çorum Organize Sanayi, Ankara Yolu 12. km 19100
Pınarçay Osb/Çorum Merkez/ÇORUM
Tel: +90 (364) 254 9029
Fax: +90 (364) 254 9029
E-mail: corumosb@corumosb.org.tr

KOSGEB ÇORUM MÜDÜRLÜĞÜ

Organize Sanayi Bölgesi KOSGEB Binası No.7
P.K:19200 ÇORUM
Tel: 0364 254 97 17
Fax: 0364 254 97 16
E-Posta: corum@kosgeb.gov.tr

ÇORUM TİCARET VE SANAYİ ODASI

Karakeçili Mh. Fuar Cd. No: 2 ÇORUM
Tel: +90 (364) 224 4450
Fax: 0850 280 3200
E-posta: oda@ctso.org.tr

TARIM VE KIRSAL KALKINMAYI DESTEKLEME KURUMU (TKDK) ÇORUM İL KOORDİNATÖRLÜĞÜ

Üçtutlar Mah. Anadolu 1. Sok No : 4 Merkez / Çorum
Tel: 0364 223 00 27
Faks: 0364 223 00 28
E-Posta: info@tkdk.gov.tr

ÇORUM TİCARET BORSASI

Akkent Mh. Borsa Kompleksi Sit.Kümeevler ÇORUM
Telefon : 0(364) 2240950 & 0(364) 2247637 &
0(364) 2242568
Faks : 0 (364) 2124670
E-Posta : corumtb@tobb.org.tr

İlimizde yapacağınız yatırımlar için bize ulaşın.

OKA
ORTA KARADENİZ KALKINMA AJANSI
MIDDLE BLACK SEA DEVELOPMENT AGENCY

T.C.
Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı
Çorum Yatırım Destek Ofisi

C TSO Yeni Binası 1. Kat Çorum/TÜRKİYE
(0364 225 7470)

INVEST ÇORUM

info@investcorum.com
corumydo@oka.org.tr

http://www.oka.org.tr
http://www.investcorum.com
http://www.listoffirms.com